

Zarządzenie Nr 120.30.2012

Starosty Wołomińskiego

z dnia 23.03.2012

w sprawie ustalenia procedur zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Wołominie

Na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240 z późn.zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1

1. Zarządzenie określa zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Starostwie Powiatowym w Wołominie.
2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:
 - 1) Starostwie – należy przez to rozumieć Starostwo Powiatowe w Wołominie.
 - 2) komórkach organizacyjnych – należy przez to rozumieć wydziały i komórki równorzędne,
 - 3) ryzyku – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia mającego negatywny wpływ na osiąganie celów i wykonywanie zadań,
 - 4) wpływie ryzyka – należy przez to rozumieć skutki dla osiągania celów i realizowania zadań spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem,
 - 5) prawdopodobieństwie ziszczenia się ryzyka – należy przez to rozumieć częstotliwość występowania zdarzenia objętego ryzykiem,
 - 6) istotności ryzyka - należy przez to rozumieć kombinację wpływu ryzyka i prawdopodobieństwa jego ziszczenia się,
 - 7) akceptowanym poziomie ryzyka - należy przez to rozumieć ustalony w zarządzeniu poziom istotności ryzyka, przy którym jest wymagane monitorowanie działań przeciwdziałających ryzyku,
 - 8) zarządzaniu ryzykiem - należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku; proces ten obejmuje także monitorowanie ryzyka i środków podejmowanych w celu jego ograniczenia,
 - 9) mechanizmach kontroli zarządczej - należy przez to rozumieć wszystkie działania i procedury podejmowane lub ustanawiane w celu zwiększenia prawdopodobieństwa osiągnięcia celów i realizacji zadań, w tym zwłaszcza:
 - a) dokumentację systemu kontroli zarządczej (procedury, instrukcje, wytyczne, itp.),
 - b) dokumentowanie poszczególnych zdarzeń finansowych i gospodarczych,
 - c) zatwierdzanie operacji finansowych i gospodarczych,
 - d) podział obowiązków,
 - e) nadzór merytoryczny,
 - f) rejestrowanie istotnych odstępstw od zasad zapisanych w procedurach, instrukcjach czy wytycznych,
 - g) uniemożliwienie dostępu do zasobów materialnych, finansowych i informacyjnych osobom nieuprawnionym.

§ 2

Celem zarządzania ryzykiem w Starostwie jest zwiększenie prawdopodobieństwa osiągnięcia celów jednostki i realizacji zadań, a także zapewnienie Staroście możliwości ustalenia wczesnej informacji o zagrożeniach dla realizowanych zadań i osiągniętych celów.

§ 3

1. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:
 - 1) wyznaczenie kluczowych obszarów działania w oparciu o podstawowe zadania oraz odpowiednie akty prawne,
 - 2) zidentyfikowanie obszarów ryzyk w ramach wyznaczonych obszarów działania,
 - 3) zdefiniowanie i opis tych ryzyk,
 - 4) oszacowanie skutków danego ryzyka,
 - 5) określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka,
 - 6) określenie istotności danego ryzyka,
 - 7) reakcja na ryzyko – podjęcie działań zapobiegawczych i prewencyjnych,
 - 8) określenie poziomu występującego ryzyka,
 - 9) monitorowanie realizacji zadań.
2. Kategorie ryzyk zostały zdefiniowane w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 4

1. Identyfikacji i oceny ryzyka oraz ustalenia metody przeciwdziałaniu ryzyku dokonują kierownicy komórek organizacyjnych.
2. Konsultacji w identyfikacji i ocen ryzyka udziela w ramach czynności doradczych audytor wewnętrzny.
3. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu czynników zagrażających poszczególnym celom i zadaniom. Odbywa się w sposób planowy i systematyczny, nie rzadziej niż raz na rok.
4. Podczas identyfikacji ryzyka należy przeanalizować kluczowe cele i zadania oraz zagrożenia związane z ich realizacją.

§ 5

1. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności według zasad określonych w § 7.
2. Ustalenie wpływu ryzyka, polega na określeniu przewidywanych skutków jakie będzie miało występowanie ryzyka na realizację zadania spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem. Do określenia wpływu ryzyka używana jest następująca skala ocen: wysoki – 3 punkty, średni – 2 punkty, niski – 1 punkt.

§ 6

1. Ustalenie prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka polega na określeniu przewidywanej częstotliwości występowania zdarzenia objętego ryzykiem w trakcie roku. Do określenia prawdopodobieństwa stosowana jest następująca skala ocen: wysokie – 3 punkty, średnie – 2 punkty, niskie – 1 punkt.
2. Podczas określania wpływu i prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 7

1. W oparciu o dokonaną ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka ustalany jest poziom istotności ryzyka.
2. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka:
 - 1) ryzyko poważne, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 6 lub 9 punktów,
 - 2) ryzyko umiarkowane, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 3 lub 4 punkty,
 - 3) ryzyko nieznaczne, tj. ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 1 lub 2 punkty.

§ 8

Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko nieznaczne. Ryzyko umiarkowane i poważne przekracza akceptowany poziom ryzyka i wymaga podjęcia działań, które ograniczą go do akceptowalnego poziomu.

§ 9

1. Metodami przeciwdziałania ryzyku są:

- 1) przeniesienie ryzyka – przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu np. w drodze ubezpieczenia,
- 2) przeciwdziałanie – stosowanie mechanizmów kontroli;

2. W celu określenia metody przeciwdziałania ryzyku należy przeanalizować:

- 1) przyczyny (źródła) ryzyka i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń,
- 2) istniejące mechanizmy kontroli stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia tego ryzyka.

§ 10

1. Na podstawie dokonanej identyfikacji i oceny ryzyka oraz określenia metody przeciwdziałania ryzyku, kierownicy komórek organizacyjnych wypełniają „Arkusze identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku” według wzoru zamieszczonego w załączniku nr 3 do zarządzenia.

2. Odnotowania w arkuszu, o którym mowa w ust. 1, wymagają wszystkie zidentyfikowane ryzyka. W przypadku ryzyka poważnego i umiarkowanego w arkuszu należy podać planowaną metodę ograniczania go do akceptowanego poziomu. W przypadku ryzyka nieznacznego – ewentualną planowaną metodę jego ograniczenia.

3. Arkusze, o których mowa w ust. 1, przedkładane są do Wydziału Obsługi Zarządu – w terminie do 30 kwietnia roku następnego.

§ 11

W przypadku istotnych zmian w warunkach funkcjonowania Starostwa, obowiązuje ponowna identyfikacja i ocena ryzyka.

§ 12

1. Zidentyfikowane ryzyko oraz ustalone metody jego ograniczania do akceptowanego poziomu są na bieżąco oceniane (monitorowane) przez:

- 1) kierowników komórek organizacyjnych, którzy oceniają poziom zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczność stosowanych metod jego ograniczania,
- 2) kierownictwo Starostwa w ramach bieżącego zarządzania, w tym w szczególności w trakcie narad z kierownikami komórek organizacyjnych.

2. Efektywność zarządzania ryzykiem oraz system kontroli zarządczej podlega niezależnej i obiektywnej ocenie audytora wewnętrznego w ramach prowadzonego zadania audytowego.

3. Wyniki oceny, o której mowa w ust. 1 i 2, wykorzystywane będą do poprawy efektywności i zarządzania ryzykiem oraz usprawnienia systemu kontroli zarządczej.

§ 13

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

STAROSTA
Piotr Uściński

Joanna Wyszynska-Orszulak
RADA PRAWNY

Kategorie ryzyka

Poniższa tabela przedstawia kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Kategoria ryzyka:	
1. Ryzyko finansowe	
Budżetowe	1. Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów.
Oszustwa i kradzieży	2. Związane ze stratą środków rzeczowych i finansowych będącą wynikiem przestępstwa lub wykroczenia.
Podlegające ubezpieczeniu	3. Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	4. Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecaniem zadań publicznych innym podmiotom, np. ryzyko naruszenia zasad, form lub trybu ustawy – Prawo zamówień publicznych.
Odpowiedzialności	5. Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem, np. odszkodowań, odsetek karnych, kosztów procesowych.
2. Ryzyko dot. zasobów ludzkich	
Personelu	1. Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników.
Bhp	2. Związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami przy pracy.
3. Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	1. Związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznych.
Organizacji i podejmowania decyzji	2. Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień, np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej.
Kontroli zarządczej	3. Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli zarządczej np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontrolnych.
Informacji	4. Związane z jakością informacji na podstawie których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.
Wizerunku	5. Związane z wizerunkiem Urzędu, np. ryzyko negatywnych opinii.
Systemów informatycznych	6. Związane z używanymi w Urzędzie systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartych w nich danych, np. ryzyko awarii udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych.
4. Ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	1. Związane z infrastrukturą, np. wyposażeniem, bazą lokalową, środkami transportu i środkami łączności.
Gospodarcze	2. Związane z czynnikami ekonomicznymi, np. kursy walut, inflacja.
Środowiska prawnego	3. Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednolitym orzecnictwem.

STAROSTA

Piotr Uściński

1. Zasady oceny wpływu ryzyka:

Wpływ	Przesłanki
Wysoki 3 punkty	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje uszczerbek mający krytyczny lub duży wpływ na osiągnięcie celów strategicznych i na realizację kluczowych zadań – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, poważna strata finansowa albo na wizerunku. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Średni 2 punkty	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduj znaczącą stratę posiadanych zasobów, ma negatywny wpływ na efektywność działania, jakość wykonywanych zadań, wizerunek Urzędu. Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może się wiązać trudny proces przywracania stanu poprzedniego.
Niski 1 punkt	Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową, zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na reputację Urzędu. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.

2. Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa ziszczenia się ryzyka:

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Wysokie 3 punkty	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się wielokrotnie w ciągu roku.
Średnie 2 punkty	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się kilkakrotnie w ciągu roku.
Niskie 1 punkt	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem zdarzy się raz w ciągu roku lub nie zdarzy się w ciągu roku.

STAROSTA

Piotr Uściński

Załącznik nr 3
do Zarządzenia Nr 110.30.2012
z dnia 13.03.2012

Arkusz identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku

RYZYSKO						PRZECIWDZIAŁANIE RYZYKU
l. p.	Cel - zadanie	Ryzyko (wraz z podaniem kategorii)	Wpływ	Prawdopodobieństwo	Poziom istotności ryzyka	Planowana metoda przeciwdziałania ryzyku
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.						
2.						
3.						
...						

.....
 (podpis kierownika komórki organizacyjnej)

Zasady wypełniania Arkusza

Kolumna	Sposób wypełniania
1	Numer kolejny celu i zadania zgodnie z zakresem działania
2	Nazwa celu i zadania zgodnie z zakresem działania
3	Wskazanie kategorii ryzyka oraz krótki opis ryzyka np. ryzyko finansowe – związane z nieterminowym odprowadzeniem dochodów
4	Ocena wpływu w skali wysokości – średni – niski od 1 do 3 punktów
5	Ocena prawdopodobieństwa w skali wysokie – średnie – niskie od 1 do 3 punktów
6	Poziom istotności ryzyka wynikający z przyznanych ocen prawdopodobieństwa i wpływu (poważny, umiarkowany, nieznaczny)
7	Wskazanie planowej metody przeciwdziałania ryzyku np. powierzenia odpowiedzialności wyznaczonemu pracownikowi, bieżący nadzór Głównego Księgowego.

Podstawa prawna:

- Ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.), Rozporządzenie Ministra Finansów z 29 września 2010 r. w sprawie planu działalności i sprawozdania z jego wykonania (Dz. U. nr 187, poz. 1254)
- Komunikat nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF nr 15, poz. 84).

STAROSTA
Piotr Uściński